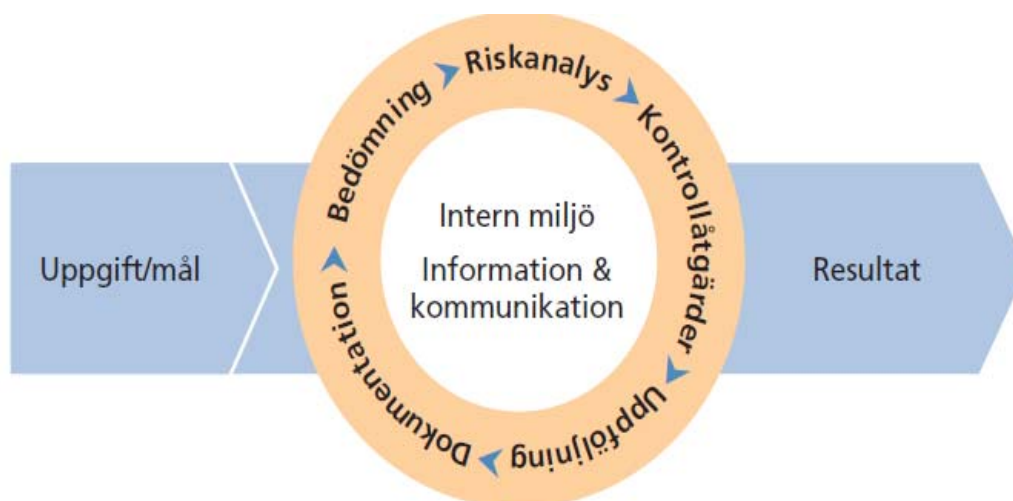

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Datum	
Tillväxtverkets riktlinjer för intern styrning och kontroll		2016-02-02	
Diariern/Projekt nr	Upprättad av	Godkänd av	Version
1.3.6-Å 2015-1717	Kjell Wenna/Håkan Karlsson/ Mattias Åsander	Gunilla Nordlöf	1.0

Tillväxtverkets riktlinjer för intern styrning och kontroll

Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll (FISK) är tillämplig på förvaltningsmyndigheter under regeringen som har skyldighet att följa internrevisionsförordningen (2006:1228). Av förordningen framgår att myndigheten har att genomföra en process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av 3 § myndighetsförordningen (2007:515).

I dessa riktlinjer för intern styrning och kontroll fastställs närmare bestämmelser om ansvar, riskanalys (riskidentifiering, riskvärdering, riskhantering), kontrollåtgärder, information, dokumentation samt uppföljning. Modellen nedan visar grafiskt de olika delarna av processen för arbetet med intern styrning och kontroll.

Ansvar

Av 20 § i förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket framgår att generaldirektören är myndighetschef.

Styrelsen ansvarar för att säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Detta sker genom att styrelsen i årsredovisningen bedömer hur myndighetens interna styrning och kontroll fungerat under det gångna verksamhetsåret.

Generaldirektören ansvarar inför styrelsen för myndighetens arbete med intern styrning och kontroll.

Enligt gällande arbetsordning¹ ansvarar avdelningscheferna för att interna och externa regler följs. Inom avdelningen Förvaltning finns ett ansvar att samordna och följa upp att adekvata riskbedömningar görs inom respektive avdelning. I ansvaret ingår att upprätta förslag till

¹ D-2015-112

styrelsen på en årlig myndighetsövergripande risk- och sårbarhetsanalys med tillhörande internkontrollplan.

Risikanalys

Den risikanalys som ska genomföras inom ramen för förordningen (2007:603) om intern styrning och kontrollen syftar till att identifiera händelser som kan (om de inträffar) hindra Tillväxtverket att fullgöra sina uppgifter och mål. Av 2 § FISK, som hänvisar till 3 § i Myndighetsförordningen, framgår att de tre huvudmålen med intern kontroll är att tillse:

- att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
- att verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt,
- att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Allmänt om risker kan sägas att det är någonting som ständigt finns i alla verksamheter. Med en risk avses i vardagligt tal en händelse som uppfattas som negativ om den skulle inträffa. En idag allmänt vedertagen definition av begreppet risk är; *"Den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa."* Riskanalysen utgår alltså från händelser som inte inträffat. När en negativ händelse har inträffat i verksamheten är det istället fråga om en konstaterad verksamhetsbrist. En verksamhetsbrist som inte åtgärdats kan å andra sidan innebära en källa för identifiering av nya risker (följdrisker). Av ESV:s allmänna råd till 3 § FISK framgår att risikanalysen ska genomföras i tre steg:

- Identifiera riskerna
- Värdera riskerna
- Besluta om hur riskerna ska hanteras (s.k. riskhantering)

Risikanalysen utgår från en riskinventering/riskidentifiering. I riskinventeringen är det viktigt att utgå från syftet med analysen. Inom FISK:en är syftet koncentrerat till genomförandet av myndighetens uppgifter och mål. Inom Tillväxtverket kommer metoden för att inventera risker att vara en brainstorming som dokumenteras genom en SWOT-analys. Riskerna delas in i följande kategorier:

- Verksamhetsrisker – avser risker med att verksamheten inte bedrivs effektivt samt att verksamheten inte når beslutade mål.
- Redovisningsrisker – avser risker för att myndighetens verksamhet inte redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt, avser såväl den finansiella redovisningen som resultatredovisningen.
- Finansiella risker – avser risker med myndighetens finansiering samt penningflöde.
- Legala risker – dessa risker kan delas in i vertikala och horisontella. Det vertikala perspektivet avser förhållandet mellan myndigheten och normgivningsmakten, dvs. i huvudsak EU:s, riksdagens och regeringens beslut om nya författningar. Det horisontella perspektivet avser förhållandet mellan myndigheten och en motpart (affärsförhållande, bidragsförhållande).
- IT-baserade risker – avser risker kopplade till myndighetens IT-system såsom obehörigt tillträde, informationsförluster m.m.

När riskerna har identifierats måste de också värderas. En enkel och tydlig metod är att värdera sannolikheten för att den negativa händelsen kommer att inträffa samt konsekvensen om det skulle inträffa. Värdet av sannolikhet och konsekvens multipliceras och då erhålls ett värde

mellan 1-25. Riskvärderingen delas in i tre nivåer; Risknivå 1 – acceptabla (riskvärde 1-10, tillåtet), Risknivå 2 – ej acceptabel (riskvärde 11-15, måste åtgärdas), Risknivå 3 – akuta riskvärden (riskvärde 16-25, måste åtgärdas omedelbart). Tillväxtverkets riskvärderingsmodell kan visualiseras genom nedanstående matris.

Sannolikhet	5) Mycket hög	5	10	15	20	25
	4) Hög	4	8	12	16	20
	3) Medel	3	6	9	12	15
	2) Låg	2	4	6	8	10
	1) Osannolik	1	2	3	4	5
		1) Obetydlig	2) Låg	3) Medel	4) Allvarlig	5) Mycket allvarlig

Konsekvens

	risknivå 1-10	Den beräknade risknivån kan accepteras.
	risknivå 12-15	Åtgärder måste vidtas för att reducera risknivån.
	risknivå 16-25	Åtgärder måste omgående vidtas för att reducera risknivån.

Grad av sannolikhet	Beskrivning (bedömningskriterier)
5. Mycket hög	Mycket troligt att händelsen inträffar, bara en tidsfråga när.
4. Hög	Troligt att händelsen inträffar inom en snar framtid
3. Medel	Viss sannolikhet att händelsen inträffar.
2. Låg	Mindre troligt att händelsen inträffar.
1. Osannolik	Högst otroligt att händelsen inträffar, skulle möjligen kunna inträffa under exceptionella förhållanden.

Grad av konsekvens	Beskrivning (bedömningskriterier)
5. Mycket allvarlig	Förödande skadeverkningar för myndighetens verksamhet och varumärke.
4. Allvarlig	Stor skada för myndighetens verksamhet och varumärke.
3. Medel	Besvärande skada för myndighetens verksamhet och varumärke.
2. Låg	Liten skada för myndighetens verksamhet och varumärke.
1. Obetydlig	Ytterst marginell, om ens någon, skada för myndighetens verksamhet och varumärke.

Det sista steget i processen tar ställning till hur riskerna ska hanteras på Tillväxtverket, den s.k. riskhanteringen. En identifierad och värderad risk kan i princip hanteras på fyra olika sätt:

- **Accepteras** – Motsvarar risknivå 1-10 enligt Tillväxtverkets riskvärderingmodell, vilket i allmänhet innebär att det inte vidtas några kontroll- eller uppföljningsåtgärder. Men viktigt att komma ihåg i sammanhanget är att Tillväxtverket identifierat ett antal s.k. "Nyckelrisker", som bedömts som särskilt viktiga att alltid ha kontroll på och följa upp oavsett beräknat riskvärde. I Tillväxtverkets myndighetsövergripande Risk- och sårbarhetsanalys finns följaktligen ett antal "gröna" nyckelrisker som ändå följs upp och kontrolleras i enlighet med verkets beslutade Internkontrollplan.
- **Begränsas** - Den i praktiken vanligaste typen av riskhantering, som innebär att man fattar beslut om kontrollåtgärder för att begränsa risken. I akt och mening avses alltså åtgärder för att minska sannolikheten och/eller konsekvensen av att en negativ händelse inträffar.
- **Delas** – En risk inom staten kan under vissa premisser delas med andra myndigheter och verk (riskavlastning).
- **Elimineras** – En risk kan elimineras genom att undvika aktiviteter kopplade till risken. För en myndighet som Tillväxtverket kan det av naturliga skäl vara svårt att undvika riskfyllda aktiviteter, då de till stor del baseras på givna uppgifter/uppdrag i myndighetsinstruktionen och/eller i regleringsbrev.

Sammanfattningsvis dokumenteras riskanalysen och utgör grund för upprättandet av internkontrollplanen, bilaga 1.

Kontrollåtgärder

För att begränsa riskerna så att de ligger på en accepterad nivå krävs olika kontrollåtgärder. En kontrollåtgärd är antingen förebyggande eller en efterhandskontroll. Ett exempel på förebyggande kontroller kan vara organisatoriska och administrativa åtgärder i form av ansvars- och arbetsfördelningar och attesteringsregler medan exempel på efterhandskontroller kan vara urvalskontroller av rutiner, avstämningar samt resultatanalyser. Beskrivning av kontrollåtgärderna samt de som är ansvariga för att genomföra dessa dokumenteras i internkontrollplanen, bilaga 2.

Uppföljning

All uppföljning har sin utgångspunkt i den upprättade internkontrollplanen. Av interkontrollplanen framgår de kontrollåtgärder som beslutats. När dessa åtgärder genomförs av verksamheten dokumenteras det genom en särskild kontrollrapport, bilaga 3. Kontrollrapporterna utgör sedan verifikat för internkontrollen.

Uppföljningen genomförs i samband med delårsrapporten samt årsbokslutet.

I uppföljningen ingår att bedöma följande:

- om de beslutade kontrollåtgärderna har genomförts.
- om de beslutade kontrollåtgärderna fungerat på det sätt som var avsett.
- om den kvarstående risken (till skillnad från den inneboende risken) i myndigheten, efter att kontrollåtgärder vidtagits, ligger på eller under acceptabel risknivå.

Uppföljningen avslutas med en generell bedömning om genomförda kontrollaktiviteter sänkt riskvärdet så att den kvarvarande risken ligger på en sådan nivå att den enligt Tillväxtverkets generella riskhantering kan accepteras.

Dokumentation

Dokumentationen gentemot styrelsen har kravet på sig att inte vara för detaljerad i sin omfattning. Därför kommer styrelsen få en uppföljning enligt följande matris tillsammans med den generella bedömningen:

Risk	Handlingsplan	Kontrollaktiviteter	Ny risknivå
Beskrivning av risken.	Beskrivning av kontrollåtgärd.		

Information och kommunikation

Aktuell information om Tillväxtverkets interna kontrollarbete ska finnas på den interna hemsidan. En dialog mellan kontrollansvariga och ansvariga chefer på avdelningarna ska ske löpande under verksamhetsåret i syfte att integrera riskanalys- och kontrollarbetet i den planerade verksamheten enligt gällande verksamhetsplan.